

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 6 lipca 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Pomoc państwa — Rozporządzenie (WE) nr 800/2008 —
Ogólne wyłączenie blokowe — Zakres zastosowania — Artykuł 1 ust. 6 lit. c) — Artykuł 1 ust. 7
lit. c) — Pojęcie „przedsiębiorstwa zagrożonego” — Pojęcie „zbiorowego postępowania w sprawie
niewypłacalności” — Spółka będąca beneficjentem pomocy państwa w ramach regionalnego programu
operacyjnego Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRG), objęta później postępowaniem
układowym z założeniem kontynuacji działalności — Cofnięcie pomocy — Obowiązek zwrotu
wypłaconej zaliczki

W sprawie C-245/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez Tribunale amministrativo regionale per le Marche (regionalny sąd
administracyjny dla Marche, Włochy) postanowieniem z dnia 4 marca 2016 r., które wpłynęło do
Trybunału w dniu 28 kwietnia 2016 r., w postępowaniu:

Nerea SpA

przeciwko

Regione Marche,

przy udziale:

Banca del Mezzogiorno – Mediocredito Centrale SpA,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, M. Vilaras (sprawozdawca), J. Malenovský, M. Safjan i D. Šváby,
sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Regione Marche przez L. Di Ianni, avvocato,

* Język postępowania: włoski.

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez C. Colelli oraz de M. Capolupa, avvocati dello Stato,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez D. Recchię oraz A. Bouchagiara, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 5 kwietnia 2017 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. [107 i 108 TFUE] (ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz.U. 2008, L 214, s. 3).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu spółki Nerea SpA z Regione Marche (regionem Marche, Włochy) w przedmiocie cofnięcia pomocy państwa przyznanej spółce Nerea w ramach realizacji regionalnego programu operacyjnego (zwanego dalej „RPO”) Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRG), ze względu na objęcie tej spółki postępowaniem układowym z założeniem kontynuacji działalności.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 15 i 36 rozporządzenia nr 800/2008 stanowią:

„(15) Pomoc przyznawana przedsiębiorstwom zagrożonym w rozumieniu Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw powinna być oceniana na podstawie tych wytycznych, aby uniknąć ich obchodzenia. Pomoc na rzecz tych przedsiębiorstw należy zatem wyłączyć z zakresu obowiązywania niniejszego rozporządzenia. Aby ograniczyć swoje obciążenie administracyjne, państwa członkowskie, przyznając [małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP)] pomoc objętą niniejszym rozporządzeniem, powinny zastosować uproszczoną, w porównaniu z wytycznymi, definicję zagrożonego przedsiębiorstwa. Ponadto, dla celów niniejszego rozporządzenia MŚP, które działają krócej niż trzy lata, nie powinny być w tym okresie uważane za zagrożone, chyba że zgodnie z ustawodawstwem krajowym podlegają zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności. Zastosowane uproszczenia nie powinny wpływać na fakt kwalifikowania się tych MŚP do otrzymania na mocy przywołanych wytycznych pomocy nieobjętej niniejszym rozporządzeniem ani na fakt kwalifikowania się, na mocy niniejszego rozporządzenia, dużych przedsiębiorstw jako przedsiębiorstw zagrożonych, do których stosuje się pełną definicję zawartą w wytycznych.

[...]

- (36) Zgodnie z zasadami regulującymi kwestie dotyczące pomocy objętej zakresem art. [107 ust. 1 TFUE] za datę przyznania pomocy należy uznać dzień, w którym beneficjent nabył prawo przyjęcia pomocy zgodnie z obowiązującym [uregulowaniem] krajowym [...].”

4 Artykuł 1 ust. 6 i 7 rozporządzenia nr 800/2008 stanowi:

„6. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

[...]

c) pomocy dla zagrożonych przedsiębiorstw.

7. Dla celów ust. 6 lit. c), MŚP uważa się za zagrożone przedsiębiorstwo, jeżeli spełnia następujące warunki:

[...]

c) bez względu na rodzaj spółki, jeżeli zgodnie z prawodawstwem krajowym podlega zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności [spełnia ona przewidziane w prawie krajowym kryteria w zakresie podlegania zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności].

Dla celów niniejszego rozporządzenia MŚP, które działają krócej niż trzy lata nie uważa się za zagrożone odnośnie [do] tego okresu, chyba że MŚP spełnia warunek określony w akapicie pierwszym lit. c)”.

5 Punkty 9–11 Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz.U. 2004, C 244, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi”) przewidują, co następuje:

„9. Nie istnieje definicja wspólnotowa »przedsiębiorstwa zagrożonego«. Jednakże dla celów niniejszych wytycznych Komisja uważa przedsiębiorstwo za zagrożone, jeżeli ani przy pomocy środków własnych, ani środków, które mogłoby uzyskać od właścicieli/akcjonariuszy lub wierzycieli, nie jest ono w stanie powstrzymać strat, które bez zewnętrznej interwencji władz publicznych prawie na pewno doprowadzą to przedsiębiorstwo do zniknięcia z rynku w perspektywie krótko- lub średnioterminowej.

10. Dla celów niniejszych wytycznych, z zasady i niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa, jest ono w szczególności uznane za zagrożone w następujących okolicznościach:

- a) w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jeżeli ponad połowa jej zarejestrowanego kapitału została utracona, w tym ponad jedna czwarta tego kapitału w okresie poprzedzających 12 miesięcy;
- b) w przypadku spółki, której przynajmniej niektórzy członkowie są w sposób nieograniczony odpowiedzialni za długi spółki, jeżeli ponad połowa jej kapitału według sprawozdania finansowego została utracona, w tym ponad jedna czwarta w okresie poprzedzających 12 miesięcy, lub
- c) niezależnie od rodzaju spółki, jeżeli spełnia ona kryteria w prawie krajowym w zakresie podlegania zbiorowej procedurze upadłościowej [zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności].

11. Nawet gdy nie zachodzi żadna z okoliczności wymienionych w pkt 10, przedsiębiorstwo może nadal być uznane za zagrożone, w szczególności gdy występują typowe oznaki, takie jak rosnące straty, malejący obrót, zwiększanie się zapasów, nadwyżki produkcji, zmniejszający się przepływ środków finansowych, rosnące zadłużenie, rosnące kwoty odsetek i zmniejszająca się lub zerowa wartość aktywów netto. W niektórych poważnych przypadkach przedsiębiorstwo może już znajdować się w sytuacji niewypłacalności lub być przedmiotem zbiorowego postępowania upadłościowego [w sprawie niewypłacalności] prowadzonego zgodnie z prawem krajowym. W tej ostatniej sytuacji niniejsze wytyczne stosuje się do każdej pomocy przyznanej w kontekście takiej procedury, która prowadzi do utrzymania przedsiębiorstwa na rynku. W każdym przypadku

przedsiębiorstwo zagrożone kwalifikuje się do pomocy tylko wtedy, gdy ewidentnie nie może odzyskać płynności dzięki środkom własnym lub środkom uzyskanym od właścicieli/akcjonariuszy lub ze źródeł rynkowych”.

Prawo włoskie

- 6 Instytucja układu z wierzycielami, którego jednym z wariantów jest układ z założeniem kontynuacji działalności, jest uregulowana w art. 160–186 bis Regio Decreto n. 267 – Disciplina del fallimento, del concordato preventivo, dell’amministrazione controllata e della liquidazione coatta amministrativa (dekretu królewskiego nr 267 zawierającego przepisy dotyczące upadłości, układu z wierzycielami, zarządu komisarycznego i przymusowej likwidacji administracyjnej) z dnia 16 marca 1942 r. (GURI nr 81 z dnia 6 kwietnia 1942 r.), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym (zwanego dalej „prawem upadłościowym”).
- 7 Artykuł 160 prawa upadłościowego, zatytułowany „Warunki przystąpienia do postępowania”, stanowi:
„Przedsiębiorca znajdujący się w sytuacji kryzysowej może zaproponować swym wierzycielom zawarcie układu na podstawie planu [...].
Sytuacja kryzysowa w rozumieniu akapitu pierwszego obejmuje również stan niewypłacalności.”
- 8 Artykuł 161 prawa upadłościowego, zatytułowany „Wniosek o zawarcie układu”, stanowi:
„Żądanie dopuszczenia do postępowania układowego ma postać podpisanego przez dłużnika wniosku, który składa się do sądu właściwego miejscowo dla głównej siedziby przedsiębiorstwa [...]”.
- 9 Artykuł 186 bis prawa upadłościowego, zatytułowany „Układ z założeniem kontynuacji działalności”, stanowi:
„Kiedy plan likwidacyjny, o którym mowa w art. 161 ust. 2 lit. e), przewiduje kontynuowanie działalności przedsiębiorstwa przez dłużnika, przekazanie działającego przedsiębiorstwa lub wniesienie działającego przedsiębiorstwa do jednej lub kilku spółek, także nowo utworzonych, zastosowanie mają przepisy niniejszego artykułu. Plan może przewidywać także wyprzedaż majątku nieprzydatnego dla działalności przedsiębiorstwa.
W przypadkach przewidzianych w niniejszym artykule:
 - a) plan, o którym mowa w art. 161 ust. 2 lit. e), musi zawierać także analizę przewidywanych kosztów i dochodów spodziewanych z kontynuacji działalności przedsiębiorstwa określonej w planie układowym, wymaganych zasobów finansowych i sposobów ich pokrycia;
 - b) sprawozdanie biegłego, o którym mowa w art. 161 ust. 3, musi potwierdzać, że kontynuacja działalności przedsiębiorstwa przewidziana w planie układowym przyczyni się do lepszego zaspokojenia wierzycieli;
 - c) z zastrzeżeniem przepisów art. 160 ust. 2 plan może przewidywać zawieszenie obowiązku świadczenia płatności na okres do jednego roku od sądowego zatwierdzenia względem wierzycieli korzystających z pierwszeństwa, zastawu lub hipoteki, chyba że przewidziana została wyprzedaż majątku lub praw, względem których istnieje uprzywilejowanie wierzycieli. W takim przypadku uprzywilejowani wierzyciele, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, nie mają prawa głosu.

Z zastrzeżeniem postanowień art. 169 bis, umowy będące w trakcie realizacji w dacie złożenia wniosku, także te zawarte z organami administracji publicznej, nie ulegają rozwiązaniu na skutek wszczęcia postępowania. Inne uzgodnienia są bezskuteczne. Przystąpienie do układu z wierzycielami nie stanowi przeszkody dla kontynuacji [realizacji] zamówień publicznych, jeżeli wyznaczony przez dłużnika biegły, o którym mowa w art. 67, poświadczył zgodność z planem i racjonalną możliwość realizacji [zamówień]. Z tej kontynuacji może także skorzystać, po spełnieniu wymogów prawnych, spółka przejmująca lub spółka, do której wnoszone jest przedsiębiorstwo lub jego jednostki organizacyjne, na które przeniesione zostały umowy. Wyznaczony sędzia w momencie przekazania lub wniesienia [przedsiębiorstwa] zarządza usunięcie wpisów.

Po złożeniu wniosku udział w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych musi być zatwierdzony przez sąd po uzyskaniu opinii komisarza sądowego, jeżeli taki został wyznaczony; w braku wyznaczenia takiego komisarza czynności dokonuje sąd.

Przystąpienie do układu z wierzycielami nie stanowi przeszkody dla udziału w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, kiedy przedsiębiorstwo w toku postępowania przetargowego przedłoży:

- a) sprawozdanie biegłego, spełniające wymagania, o których mowa w art. 67 akapit trzeci lit. d), potwierdzające zgodność z planem oraz racjonalną możliwość realizacji zamówienia;
- b) oświadczenie innego podmiotu spełniającego wymagania o charakterze ogólnym, mającego zdolność finansową, techniczną, ekonomiczną, jak i certyfikacyjną, wymagane do udzielenia zamówienia, który zobowiązał się względem konkurenta i organu zamawiającego do udostępnienia, na czas trwania zamówienia, zasobów niezbędnych do realizacji zamówienia i do przejścia wspieranego przedsiębiorstwa, jeśli to ostatnie stanie się niewypłacalne w toku przetargu lub po zawarciu umowy, lub z jakiegokolwiek powodu nie będzie już w stanie prawidłowo wykonać umowy. Zastosowanie ma art. 49 [decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE (dekretu ustawodawczego nr 163 w sprawie stworzenia kodeksu zamówień publicznych na roboty budowlane, usługi i dostawy, na podstawie dyrektyw 2004/17/WE i 2004/18/WE) z dnia 12 kwietnia 2006 r. (GURI nr 100 z dnia 2 maja 2006 r.)].

Z zastrzeżeniem przepisów akapitu poprzedzającego przedsiębiorstwo uczestniczące w układzie z wierzycielami może także brać udział w przetargu w ramach utworzonego ad hoc konsorcjum przedsiębiorstw, pod warunkiem że nie stanowi w nim głównego udziałowca i że inne należące do konsorcjum przedsiębiorstwa nie podlegają postępowaniu upadłościowemu. W takim przypadku oświadczenie, o którym mowa w akapicie czwartym lit. b), może pochodzić także od podmiotu będącego członkiem konsorcjum.

Jeżeli w toku postępowania wszczętego na mocy niniejszego artykułu działalność przedsiębiorstwa zostaje wstrzymana lub okazuje się ewidentnie przynosić szkodę wierzycielom, sąd podejmuje czynności na mocy art. 173. Powyższe pozostaje bez uszczerbku dla uprawnienia dłużnika do zmiany wniosku o zawarcie układu”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 10 Decyzją z dnia 9 listopada 2010 r. Regione Marche zatwierdził ogłoszenie o naborze wniosków i formularze, dotyczące wdrożenia celu szczegółowego 1.2.1.05.01 w ramach RPO EFRG dla regionu Marche na lata 2007–2013, które zostały zatwierdzone decyzją Komisji nr 3986 z dnia 17 sierpnia 2007 r.

- 11 W dniu 13 kwietnia 2011 r. spółka Nerea przedstawiła wniosek o przyznanie wsparcia w ramach rzeczowego RPO. Decyzją z dnia 20 marca 2012 r. Regione Marche przyznał tej spółce pomoc finansową w wysokości 144 052,58 EUR w odniesieniu do wydatków kwalifikowalnych w kwocie 665 262,91 EUR. Ponadto, na wniosek spółki Nerea, zaliczka odpowiadająca 50% kwoty tej pomocy, czyli 72 026,29 EUR, została jej wypłacona przez podmiot pośredniczący MedioCredito centrale (MCC) SpA (zwany dalej „MCC”).
- 12 W dniu 18 listopada 2013 r., po zrealizowaniu inwestycji objętej rzeczoną pomocą finansową, spółka Nerea przedstawiła sprawozdanie z dokonanych wydatków i zwróciła się o wypłatę pozostałej części pomocy.
- 13 W dniu 24 grudnia 2013 r. spółka Nerea złożyła w Tribunale di Macerata (sądzie rejonowym w Maceracie, Włochy) wniosek o zawarcie układu z założeniem kontynuacji działalności. Postanowieniem z dnia 15 października 2014 r., opublikowanym w dniu 23 października 2014 r. sąd ten wszczął postępowanie układowe.
- 14 Pismem z dnia 11 lutego 2015 r. MCC zawiadomił spółkę Nerea o podjęciu decyzji dotyczące wszczęcia postępowania w przedmiocie cofnięcia pomocy finansowej, która została przyznana przez Regione Marche. Wszczęcie tego postępowania zostało uzasadnione okolicznością, że wobec wszczęcia postępowania układowego z założeniem kontynuacji działalności spółka Nerea przestała spełniać wymogi dopuszczalności finansowania przewidziane w art. 1, jak też w art. 20 lit. h) ogłoszenia o naborze wniosków.
- 15 W dniu 5 marca 2015 r. Nerea przedstawiła uwagi i wniosła o umorzenie postępowania w przedmiocie cofnięcia pomocy.
- 16 W skierowanym do spółki Nerea piśmie z dnia 20 marca 2015 r. MCC potwierdził, że wszczęcie wobec tej spółki postępowania układowego z założeniem kontynuacji działalności stanowi – w myśl art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 – jedną z przesłanek uniemożliwiających ubieganie się przez nią o pomoc finansową.
- 17 W dniu 11 maja 2015 r. Regione Marche cofnął przyznaną spółce Nerea pomoc finansową i zażądał zwrotu wypłaconej jej zaliczki w wysokości 72 026,29 EUR powiększonej o odsetki w kwocie 4 997,93 EUR.
- 18 Nerea wniosła zatem do sądu odsyłającego skargę na te decyzje, twierdząc w szczególności, że naruszono RPO, art. 1 ust. 7 rozporządzenia nr 800/2008 i zasadę dobrej administracji.
- 19 W tej sytuacji Tribunale amministrativo regionale per le Marche (regionalny sąd administracyjny dla Marche, Włochy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
 - „1) Przede wszystkim, czy art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 dotyczy jedynie tych postępowań, które mogą zostać wszczęte z urzędu przez organy administracyjne i sądowe państw członkowskich (we Włoszech, na przykład, postępowania upadłościowe) czy także tych, które mogą zostać wszczęte tylko na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy (jak ma to miejsce w prawie krajowym odnośnie do układu z wierzycielami)? Pytanie wynika z tego, że przepis odwołuje się do »podlegania« zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności.
 - 2) Gdyby należało uznać, że rozporządzenie nr 800/2008 dotyczy wszystkich postępowań upadłościowych, to czy, ze szczególnym odwołaniem do instytucji układu z wierzycielami z założeniem kontynuacji działalności, o którym mowa w art. 186 bis prawa upadłościowego, art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że sam fakt, iż występują przesłanki do wszczęcia postępowania upadłościowego względem przedsiębiorcy, który

zwraca się o pomoc z funduszy strukturalnych, uniemożliwia udzielenie tej pomocy lub zobowiązuje właściwy organ krajowy do cofnięcia już przyznanej pomocy lub czy, przeciwnie, stan zagrożenia musi podlegać ocenie w konkretnym wypadku, biorąc pod uwagę na przykład czas, kiedy wszczęto postępowanie, przestrzeganie przez przedsiębiorcę przyjętych zobowiązań i każdą inną istotną okoliczność?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 20 Na wstępie należy zaznaczyć, że sąd odsyłający zwraca się do Trybunału z pytaniem o wykładnię art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 w związku z zawisłym przed tym sądem sporem, w którym spółka Nerea, jako przedsiębiorstwo będące beneficjentem pomocy państwa przyznanej w ramach RPO dotyczącego regionu Marche, kwestionuje obowiązek zwrotu – na podstawie tego przepisu – kwoty owej pomocy wraz z naliczonymi odsetkami, ze względu na okoliczność, że po przyznaniu pomocy spółka ta złożyła wniosek o zawarcie z wierzycielami układu z założeniem kontynuacji działalności.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 21 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że użyte w tym przepisie pojęcie „zbiorowego postępowania w sprawie niewypłacalności” obejmuje jedynie postępowania, które mogą zostać wszczęte z urzędu przez organy administracji i sądy państw członkowskich, czy też obejmuje ono również postępowania, które mogą zostać wszczęte na wniosek przedsiębiorstwa.
- 22 Z postanowienia odsyłającego wynika, że pytanie to zostało przedstawione ze względu na specyfikę zbiorowego postępowania w sprawie niewypłacalności, o którym mowa w postępowaniu głównym, a mianowicie przewidzianego w prawie upadłościowym postępowania układowego z założeniem kontynuacji działalności, które zostało wszczęte przez właściwy sąd na wniosek zainteresowanego przedsiębiorstwa.
- 23 Jeżeli bowiem pojęcie „zbiorowego postępowania w sprawie niewypłacalności” odnosi się do postępowania wszczynanego przez właściwy sąd z urzędu, to nie obejmuje ono postępowania układowego z założeniem kontynuacji działalności, a tym samym art. 1 ust. 6 i 7 rozporządzenia nr 800/2008 nie mają zastosowania do sytuacji spółki Nerea.
- 24 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 1 ust. 6 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 akt ten stosuje się do zagrożonych przedsiębiorstw. W motywie 15 tego rozporządzenia wskazano, że pomoc przyznawana przedsiębiorstwom zagrożonym powinna być oceniana na podstawie wytycznych, aby uniknąć ich obchodzenia.
- 25 Artykuł 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 przewiduje, że MŚP należy uznać za przedsiębiorstwo zagrożone, w sytuacji gdy spełnia ono przewidziane w prawie krajowym kryteria w zakresie podlegania zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności.
- 26 Przepis ten odsyła zatem do prawa krajowego w odniesieniu do określenia kryteriów, na podstawie których MŚP podlega zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności.
- 27 Należy jednak zaznaczyć, że ani w tym przepisie, ani w żadnym innym przepisie rozporządzenia nr 800/2008, nie dokonano rozróżnienia pomiędzy różnymi istniejącymi w poszczególnych systemach prawa krajowego zbiorowymi postępowaniami w sprawie niewypłacalności, na tej podstawie, czy dane postępowanie jest wszczynane przez organy administracyjne lub sądowe państwa członkowskiego, czy też jest ono wszczynane na wniosek przedsiębiorstwa.

- 28 A zatem, chociaż art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 odnosi się wprawdzie do „[kryteriów] podlegania” zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności, to jednak przepisu tego nie można interpretować w ten sposób, że zakresem jego regulacji są objęte postępowania wszczynane w stosunku do przedsiębiorstw z urzędu, a postępowania wszczynane na wniosek przedsiębiorstw są z tego zakresu wyłączone.
- 29 Wobec powyższego art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że zawarte w nim pojęcie „zbiorowego postępowania w sprawie niewypłacalności” obejmuje wszystkie przewidziane w prawie krajowym zbiorowe postępowania w sprawie niewypłacalności przedsiębiorstw, niezależnie od tego, czy postępowania takie są wszczynane z urzędu przez krajowe organy administracyjne lub sądowe, czy też są one wszczynane na wniosek zainteresowanego przedsiębiorstwa.

W przedmiocie pytania drugiego

- 30 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż w stosunku do danego przedsiębiorstwa są spełnione kryteria w zakresie podlegania zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności wystarczy, aby uniemożliwić przyznanie pomocy państwa na podstawie wskazanego rozporządzenia lub aby zażądać zwrotu takiej pomocy – jeśli została ona już przyznana – czy też należy w tym celu konkretnie wykazać, że przedsiębiorstwo to jest zagrożone.
- 31 W tym względzie należy przypomnieć, że, jak stanowi art. 1 ust. 6 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008, z zakresu zastosowania tego aktu jest wyłączona pomoc na rzecz przedsiębiorstw zagrożonych, a więc w szczególności przedsiębiorstw, które zgodnie z art. 1 ust. 7 lit. c) tego rozporządzenia, na gruncie mającego do nich zastosowanie prawa krajowego, spełniają kryteria w zakresie podlegania zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności.
- 32 Tymczasem, jak wynika z motywu 36 rozporządzenia nr 800/2008, pomoc objętą zakresem art. 107 ust. 1 TFUE należy uznać za przyznaną w dniu, w którym beneficjent uzyskał prawo do jej otrzymania na podstawie obowiązującej regulacji krajowej.
- 33 A zatem, jak stwierdził zasadniczo rzecznik generalny w pkt 71 opinii, w tej samej chwili należy ocenić, w świetle przesłanek określonych w rozporządzeniu nr 800/2008, czy dane przedsiębiorstwo kwalifikuje się do otrzymania pomocy (zob. podobnie wyrok z dnia 21 marca 2013 r., Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, pkt 40).
- 34 Następnie należy przypomnieć, że – jak wynika z motywu 15 rozporządzenia nr 800/2008 – definicja „przedsiębiorstwa zagrożonego” powinna zostać uproszczona w stosunku do definicji zastosowanej w wytycznych, tak aby ograniczyć obciążenie administracyjne, jakie państwa członkowskie ponoszą przy przyznawaniu na rzecz MŚP pomocy objętej tym rozporządzeniem. W art. 1 ust. 7 rozporządzenia ograniczono się zatem do powtórzenia tych elementów pojęcia „przedsiębiorstwa zagrożonego”, które zostały wskazane w pkt 10 wytycznych, lecz nie uwzględniono w nim tych elementów, które zostały wskazane w pkt 11 wytycznych.
- 35 Wskazanemu celowi uproszczenia sprzeciwiałoby się zobowiązanie organów państw członkowskich właściwych do podejmowania decyzji w sprawie przyznawania przedsiębiorstwom pomocy państwa na podstawie rozporządzenia nr 800/2008, aby samodzielnie dokonywały konkretnej oceny – na etapie badania, czy dane przedsiębiorstwo kwalifikuje się do otrzymania pomocy – czy przedsiębiorstwo to jest zagrożone.

- 36 Poza tym art. 1 ust. 7 lit. c) rzeczono rozporządzenia zobowiązuje owe organy nie do dokonywania niezależnej oceny konkretnej sytuacji przedsiębiorstwa, ale po prostu do zapewnienia, aby na podstawie tego rozporządzenia pomoc nie była przyznawana przedsiębiorstwom, które spełniają kryteria w zakresie podlegania zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności.
- 37 Wobec powyższego przedsiębiorstwa takiego jak Nerea, które w dniu przyznania mu pomocy nie spełniało przewidzianych w mającym do niego zastosowanie prawie krajowym przesłanek wszczęcia wobec niego zbiorowego postępowania w sprawie niewypłacalności – co powinno zostać stwierdzone przez sąd odsyłający – nie można uznać za spełniające negatywną przesłankę, określoną w art. 1 ust. 6 rozporządzenia nr 800/2008, w myśl której akt ten nie ma zastosowania do pomocy dla zagrożonych przedsiębiorstw.
- 38 Oznacza to również, że pomoc na rzecz przedsiębiorstwa, przyznana zgodnie z rozporządzeniem nr 800/2008, a w szczególności ze względu na spełnienie negatywnej przesłanki określonej w art. 1 ust. 6 tego rozporządzenia, nie może zostać cofnięta wyłącznie na tej podstawie, że po dacie przyznania pomocy w stosunku do tego przedsiębiorstwa zostało wszczęte zbiorowe postępowanie w sprawie niewypłacalności.
- 39 Wobec tego art. 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż w stosunku do danego przedsiębiorstwa są spełnione przewidziane w prawie krajowym kryteria w zakresie podlegania zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności – co powinien ustalić sąd odsyłający – wystarczy, aby uniemożliwić przyznanie mu pomocy państwa na podstawie wskazanego rozporządzenia lub, jeśli tego rodzaju pomoc została już przyznana, stwierdzić, że na podstawie owego rozporządzenia pomocy nie należało przyznawać, pod warunkiem że wskazane kryteria były spełnione w dniu, w którym pomoc ta została przyznana. Natomiast pomoc przyznana w sposób zgodny z rozporządzeniem nr 800/2008, a w szczególności z poszanowaniem art. 1 ust. 6 tego aktu, nie może zostać cofnięta wyłącznie na tej podstawie, że po dacie przyznania temu przedsiębiorstwu pomocy zostało w stosunku do niego wszczęte zbiorowe postępowanie w sprawie niewypłacalności.

W przedmiocie kosztów

- 40 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. [107 i 108 TFUE] (ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych) należy interpretować w ten sposób, że zawarte w nim pojęcie „zbiorowego postępowania w sprawie niewypłacalności” obejmuje wszystkie przewidziane w prawie krajowym zbiorowe postępowania w sprawie niewypłacalności przedsiębiorstw, niezależnie od tego, czy postępowania takie są wszczynane z urzędu przez krajowe organy administracyjne lub sądowe, czy też są one wszczynane na wniosek zainteresowanego przedsiębiorstwa.**
- 2) **Artykuł 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż w stosunku do danego przedsiębiorstwa są spełnione przewidziane w prawie krajowym kryteria w zakresie podlegania zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności – co powinien ustalić sąd odsyłający – wystarczy, aby uniemożliwić przyznanie mu pomocy państwa na podstawie wskazanego rozporządzenia lub, jeśli tego**

rodzaju pomoc została już przyznana, stwierdzić, że na podstawie owego rozporządzenia pomocy nie należało przyznawać, pod warunkiem że wskazane kryteria były spełnione w dniu, w którym pomoc ta została przyznana. Natomiast pomoc przyznana w sposób zgodny z rozporządzeniem nr 800/2008, a w szczególności z poszanowaniem art. 1 ust. 6 tego aktu, nie może zostać cofnięta wyłącznie na tej podstawie, że po dacie przyznania temu przedsiębiorstwu pomocy zostało w stosunku do niego wszczęte zbiorowe postępowanie w sprawie niewypłacalności.

Podpisy